

DOI: 10.31393/reports-vnmedical-2018-22(2)-30

УДК: 616.89:616.89-008.441.13:378.147:159.923.3

ОПТИМІЗАЦІЯ СТИЛІВ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ПСИХІАТРІЯ, НАРКОЛОГІЯ" ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ТРАНЗАКТНОГО АНАЛІЗУ

Мруг О.Ф.

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

Відповідальний за листування:
e-mail: olena.mrug@gmail.com

Статтю отримано 2 квітня 2018 р.; прийнято до друку 7 травня 2018 р.

Анотація. Актуальність оптимізації та інтенсифікації навчального процесу у вищих навчальних закладах медичного профілю не викликає сумнівів. Пошук нових варіантів педагогічного направлення для становлення та подальшого розвитку компетентних спеціалістів, які були б здатні використовувати весь свій професійний потенціал для надання якісної медичної допомоги населенню, вдосконалення вже існуючих методів викладання дисциплін, а також розробка адекватних та диференційованих підходів до навчання знаходяться в центрі уваги. Досвід групових процесів допомагає створити потрібний простір для ефективного росту та змін. Навчання та учбові групи дають можливість отримувати знання, вибудовувати навички та сприяють особистісному розвитку. Викладач здійснює глибокий вплив на самооцінку студентів у навчанні, а також на стратегії та моделі, які вони використовуватимуть у ході навчального, а потім і професійного процесів, так як успішність досвіду в учбовій групі здійснює значний вплив на навчально-освітній процес, а також формує майбутній стиль роботи. У кожного викладача є свій стиль навчання, якому він надає перевагу. Навчальний стиль залежить від змісту, але і від того, якому саме викладач надає свідому перевагу. Отримані дані також дають змогу зрозуміти, як викладачу, як лідеру групи, максимально ефективно поводити себе у складних, конфліктних ситуаціях, які можуть виникати в навчальному процесі на певних його етапах. Висновки з даних моделей педагогічних стратегій допомагають пояснити певні складні моменти навчального процесу та дозволяють знайти спосіб керування всіма його аспектами, налагоджувати більш ефективну комунікацію в групі, тим самим знаходячи більш задовільні та успішні міжособистісні відносини між членами групи. Наведені дані дозволяють оптимізувати результати навчального процесу та досягти його кращої ефективності.

Ключові слова: транзактний аналіз, психіатрія, навчальний процес.

Актуальність оптимізації та інтенсифікації навчального процесу у вищих навчальних закладах медичного профілю не викликає сумнівів. Пошук нових варіантів педагогічного направлення для становлення та подальшого розвитку компетентних спеціалістів, які були б здатні використовувати весь свій професійний потенціал для надання якісної медичної допомоги населенню, вдосконалення вже існуючих методів викладання дисциплін, а також розробка адекватних та диференційованих підходів до навчання знаходяться в центрі уваги в розрізі навчально-методичного напрямку роботи професорсько-викладацького складу ВНМУ ім. М.І. Пирогова.

Мета - аналіз впливу різних стратегій та моделей навчання на структуру групових процесів, можливості корекції навчального процесу та ефективність роботи групи.

Створення груп та потреба пізнання являються важливою психосоціальною потребою людини. Перша група, в якій живе людина - це сім'я, яка формує життєву позицію та "життєвий сценарій" індивіда. Кожна група має свої власні культуру, ідентичність, цінності, правила, межі та цілі. Культура групи визначається інтелектуальними та соціальними впливами, які координують роботу в групі. Так, технічна культура включає економічні, інтелектуальні та технічні ресурси, груповий етикет складається з правил, етичних норм, способів спілкування, що формує ролі в групі та соціальні контракти поведінки. Ці характеристики формують етапи

діяльності групи на рівні навчального процесу та рівні змістового наповнення, що визначає ефективність роботи групи та особливе значення має на етапі її становлення [2].

Базовими потребами групи в навчальному процесі являються визнання, структура та ясність викладання, а також стимули в адекватному обсязі. Важливо пам'ятати, що як у викладача є своя "картина хорошого студента", так і в студента завжди існує свій внутрішній образ "ідеального вчителя". Ці проєкції можуть відрізнитись одне від одного та "запустити старі рани" у обох учасників процесу навчання, тим самим заважаючи його ефективності. Такі очікування як частини "життєвого сценарію" частково беруть свій початок з минулого "навчального досвіду" та можуть змінюватися в процесі; вони можуть бути корисними, але можуть і заважати навчанню [4, 6]. Саме тому важливо усвідомлювати та контролювати транзакції (комунікацію) між викладачем та студентами, відслідковувати появу своїх проєкцій, допомагати це робити студентам та озвучувати очікування відносно навчального процесу одне від одного з метою кращої ефективності досягнення поставлених задач і цілей та запобігання виникненню чи найбільш адекватного усунення конфліктних ситуацій.

Викладач для успішного виконання своєї педагогічної ролі повинен вміти знаходити способи заохочувати студентів навчатися, нам повинні бути відомі деякі теорії мислення та навчання. Нам необхідні інструменти

та методи, щоб зробити навчальний процес можливим.

Для цього необхідно спочатку згадати певні "прописні істини":

1. Навчання - це процес, який поєднує відоме та невідоме. Мета навчання - розвиток компетенцій та навичок.

2. Люди здатні навчатися. Вони можуть думати та приймати рішення, знайти свій власний спосіб це робити, і вони самі вирішують, коли, яким чином і чому навчатися.

3. Люди можуть приймати нові рішення в будь-який час, навчатися на своїх помилках, методом спроб та помилок, обдумуючи та зіставляючи те, що відбувається. Вони можуть вирішити використовувати нові способи навчання та знайти нові стратегії навчання.

4. Обидві сторони (у даному контексті і викладач, і студенти) несуть відповідальність за процес навчання.

5. Попередній досвід впливає на набування теперішнього.

6. У всіх нас є патерни, переконання та установки з приводу процесу навчання.

7. У нас є різні способи мислити та діяти.

8. Ми не можемо не вчитися, але іноді ми не знаємо точно, чому ми навчаємося самі чи чому навчається учень (студент).

9. Ми не можемо змусити когось вчитися, але ми можемо "запросити", запропонувати його навчатися.

10. Навчання - це внутрішній, творчий процес. Ми можемо стимулювати його, але ми не можемо здійснити навчання за іншу людину, яка не бажає цього робити.

11. Ми не знаємо наперед, чому саме навчиться людина, яка сама вирішує, чому вона буде навчатися.

12. Ми не можемо знати заздалегідь, що буде на кінцевому етапі процесу навчання. Але ми можемо будувати гіпотези, запрошувати до навчання, стимулювати його та створювати умови та простір, щоб активізувати навчальний процес.

Згідно гіпотези Е. Берна щодо поняття групи [2], кожна група має мету існування до моменту досягнення мети. Існують два фактори, які можуть загрожувати групі: тиск з боку оточення та ажитація в групі. Існування групи залежить від збереження структури - якщо про безпеку групи не піклуються, груповий апарат не працює. У групі існує три типи процесів: групові, зовнішні групові та внутрішні групові процеси. Група існує до тих пір, поки сили згуртованості активуються для підтримки роботи в групі.

Досвід групових процесів допомагає створити потрібний простір для ефективного росту та змін. Навчання та учбові групи дають можливість отримувати знання, вибудовувати навички та сприяють особистісному розвитку. Викладач здійснює глибокий вплив на самооцінку студентів у навчанні, а також на стратегії та моделі, які вони використовуватимуть в ході навчального, а потім і професійного процесів, так як успішність досвіду в

учбовій групі здійснює значний вплив на навчально-освітній процес, а також формує майбутній стиль роботи.

Знайомство з груповими фазами Е. Берна та використання деяких конкретних інструментів та методів сприяють глибшому розумінню групових процесів на занятті та допомагають сформувати ефективні стратегії викладання дисципліни "психіатрія, наркологія", сприяючи вищевказаним процесам [1, 5].

1. Попередній імаго (формування)

Стаючи частиною групи вперше, ми привносимо фантазії нашої "внутрішньої дитини" та очікування "дорослого его-стану", базуючись на попередньому досвіді. Ми занепокоєні характером та межами завдань та цілей групи. Ми можемо почувати себе залежними від лідера та займатись перевіркою того, чи відповідають правила групи правилам, які ми засвоїли в попередньому груповому досвіді. Структурування часу відбувається шляхом звичних форм поведінки ("ритуалів"); транзакції є паралельними; групова динаміка здійснюється шляхом участі та включеності в групові процеси.

2. Адаптований імаго ("шторм")

Ми стали більш знайомі з групою та більш обізнані про її учасників. Виникнення ажитації - ознака неочікувано проявлених індивідуальних потреб, коли група особливо сильно потребує згуртованості. Дана фаза має важливе значення для групи, щоб встановити правила та культуру існування даної групи. Структурування часу відбувається шляхом комунікації та спільних занять; транзакції являються паралельними; груповий "сценарій" реалізується через спостереження та оцінки "дорослого его-стану" і орієнтування з "дитячого его-стану"; групова динаміка здійснюється шляхом участі та включеності в групові процеси.

3. Оперативний імаго (прояснення норм)

Висока диференціація між людьми, оцінка того, як кожен підтримує чи не підтримує лідера групи. Проявляються знайомі патерни поведінки. Психологічні ігри являються ознакою того, що учасники групи намагаються керувати процесом - розвитком та зміною чи підтвердженням наших патернів поведінки та стратегій. Згуртованість групи підсилюється. Встановлено групові норми та культура. Структурування часу відбувається шляхом психологічних ігор та спільної діяльності; транзакції являються прихованими та перетинаючимися; груповий "сценарій" реалізується через "сценарну розплату" або новий досвід; групова динаміка здійснюється шляхом прийняття обов'язків та прояву ініціативи.

4. Вторинно пристосований імаго (налаштовані відносини/діяльність)

Робочі конфлікти опрацьовуються, ми усвідомлюємо себе як частину групи, свою групову приналежність, проявляємо увагу (те, що в транзактному аналізі умовно називається "погладжування") та отримуємо її від інших. Ми знаходимося на шляху до виконання групової задачі. Структурування часу відбувається шляхом

близького та відвертого спілкування; транзакції являються паралельними; груповий "сценарій" реалізується через автономію та "інтегрований дорослий его-стан"; групова динаміка здійснюється шляхом відчуття приналежності до групи.

5. Прояснений груповий імаго - група повинна бути закрыта, і ми проходимо через 4 стани горювання: прийняття реальності втрати, переживання болю та суму, адаптація до змін оточення, емоційне та енергетичне направлення на інший об'єкт.

Проаналізувавши, на якій стадії групової динаміки знаходиться група, викладач може розглянути різні стилі та методи навчання за Труді Ньютон та Розмарі Неппер [7, 8], щоб обрати найбільш ефективний для використання на даний момент в залежності від змісту та цілей, які необхідно досягнути. При цьому важливо пам'ятати, що у кожного стилю є своя користь - навчальний стиль повинен відповідати рівню та стадії розвитку студентів, змісту заняття та компетентності, якої ми б хотіли досягнути.

У кожного викладача є свій стиль навчання, якому він надає перевагу. Навчальний стиль залежить від змісту, але і від того, якому саме викладач надає свідому перевагу. Необхідно усвідомлювати, чи підходить він саме тут і зараз, в даній ситуації з даною групою, особливо якщо у випадку конфліктної чи нової ситуації в групі [5].

1. Ліберальний стиль: передача знань, де значення надається виключно матеріалу та мало уваги надається потребам чи досвіду групи.

2. Прогресивний стиль: основна увага надається особистому досвіду, де викладач виступає в ролі "провідника", ментора, який прагне до особистісних та соціальних змін в груповій динаміці, направляючи студентів даної групи в навчальному процесі, може використовувати інтерперсональні взаємовідносини, запрошує студентів думати та привносити свою думку в процес навчання.

3. Гуманістичний стиль: викладач підтримує та сприяє розвитку, метою являється особистісний розвиток кожного учасника групи.

4. Технологічний стиль: акцент на результатах та ефективності, орієнтований суто на критерії навчання та оцінювання.

5. Радикальний стиль: увага акцентується на взаємному навчанні та на положенні, що у студентів є певна база знань, а процес навчання направлений на взаємний обмін, де викладач умовно відмовляється від ведучої ролі та стає свого роду "модератором" - при цьому учасники беруть на себе роль лідера в деяких моментах навчання, а викладач спостерігає за процесом та скеровує в потрібний момент, проте кінцева відповідальність за виконання цілей та задач заняття лежить на викладачі.

6. Догматичний стиль: передача точної інформації, успіх навчання визначається конформізмом групи, де кожен студент повинен адаптуватися до авторитарного

стилю лідера групи.

У кожного стилю є свої небезпечні сторони (у директивних - надмірна адаптація студентів, де упускається індивідуальне мислення студента та підвищується ризик його поверхневості; у вільних стилей - вибір студентом невірної, неефективної стратегії навчання, поверхневості навичок, відсутність глибини та інтеграції знань, особливо при низькій мотивованості до навчання). Існує також декілька типів можливих конструктивних та деструктивних стилів навчання. Проте вони виступають свого роду "континуумом", діапазоном, звідки можна обирати, а не "чорно-білою концепцією полюсів". Так, домінуючий (любить командувати, прискіпливий, караючий) та структуруючий (надихаючий, організовуючий, твердий у переконаннях) стилі разом виконують функцію направлення, скеровуючи в потрібному напрямку; потураючий (непослідовний, нав'язливий у турботі, якої не просять) та турботливий (приймаючий, розуміючий, співчутливий) піклуються про людей; співпрацюючий (доброзичливий, асертивний, уважний до інших) та поступливий/той, хто чинить опір (тривожний, бунтуючий, покірний) взаємодіють з людьми; спонтанний (творчий, експресивний, повний ентузіазму) та незрілий (егоцентричний, егоїстичний, безрозсудний) діють самостійно, навчають автономності. Домінуючий, потураючий, поступливий/той, хто чинить опір та незрілий педагогічні стилі породжують конфлікт, заважають ефективному та продуктивному контакту з іншими. З огляду на це, важливо володіти поточним усвідомленням та раціонально оцінювати ситуацію, щоб зрозуміти упущений момент та обрати найефективнішу стратегію. Так як перші транзакції покликані піклуватися про різні типи встановлення контакту [3, 7, 8], розібравшись з обраною стратегією навчання та стилем, викладач може скласти свій план ведення навчального процесу та орієнтуватися на потреби групи, опираючись на теорію циклів розвитку Памели Левін, згідно якої протягом всього життя ми повертаємося на певні стадії психологічного розвитку, проходячи їх знову по спіралі, в чому є можливість виправити допущені помилки при їх першому проходженні. В процесі навчання важливо пам'ятати, що кожен учасник групи (включно студенти та сам викладач) знаходяться на певній стадії розвитку в своєму індивідуальному процесі, і викладач може давати потрібні "повідомлення", яких не вистачало раніше [9, 10, 11]:

1. Існування: "дати погляджування за існування групи" - привітатися, започаткувавши контактні відносини, дати студентам час, щоб зорієнтуватися та усвідомити оточуючу ситуацію та задачі поточного заняття.

2. Дії: дозволити дослідити правила та можливості, виконувати певні дії в структурі заняття, встановити продуктивний контакт з учасниками групи.

3. Мислення: дозволити та дати можливість думати, задавати запитання, дискутувати та обмінюватися різними точками зору та своїм досвідом, але без критичних суджень між учасниками (мається на увазі деструктив-

на критика та знецінення, яким тут не може бути місця - конструктивна критика можлива лише з боку викладача як лідера групи).

4. Ідентичність: розвиток та дослідження своєї ролі в процесі, професійні навички та рішення про те, яким бути, як працювати чи як застосовувати свої знання.

5. Навички: пошук наставників, спеціалістів для того, щоб перейняти їх навички (роль такого індивіда на занятті приймає на себе викладач), застосування засвоєних навичок, розвиток власної компетентності та використання нових елементів навчання.

6. Інтеграція: повторення навчальної програми з рефлексією в процесі, узагальнюючи важливі етапи навчального процесу, що студенти засвоїли та де можна "заглибитись" (викладач заохочує інтеграцію знань, отриманих з даного питання на інших дисциплінах, демонструючи ключову важливість інтегративного аспекту в галузі медицини, допомагає знайти "сліпі плями" та "зони росту" студента, мотивуючи його до повторного перегляду матеріалу); підведення підсумків, резюме, наскільки добре ви передали інформацію та власний досвід.

При тривалій програмі вивчення дисципліни важливо розуміти, на якій стадії з вищевказаних в даний момент знаходиться груповий процес та які задачі зараз стоять перед учасниками навчального процесу [2, 7, 11].

Отримані дані також дають змогу зрозуміти, як викладачу як лідеру групи максимально ефективно поводити себе у складних, конфліктних ситуаціях, які можуть виникати в навчальному процесі на певних його етапах.

Відтак, те, що ми можемо вважати труднощами, перешкодою являється нашою особистою точкою зору, яка залежить від нашої особистої "навчальної біографії" та розвитку в навчально-освітньому процесі, адже різні люди по-різному визначають, що саме являється труднощами. Останні можна розглядати як незадоволені потреби в певному стимулі [3]. Труднощі ж та перешкоди в навчанні - це спроби знайти рішення, використовуючи невідповідні, неефективні методи чи стратегії. Самі ж труднощі, виклики та проблеми являються частиною процесу навчання та етапом здобуття досвіду. Для того, щоб позбутися проблеми, яка вже виникла та заважає навчальному процесу, важливо думати не про саму проблему як факт, а думати про способи її вирішення, що переводить рівень когніції на щабель усвідомлення реальної ситуації з якомога меншим її суб'єктивним забарвленням.

Для пошуку ефективних інтервенцій можна використати наступні етапи, умовно названі "матрицею врахування" [11]:

1. Існування: описати поведінку, навчальну стратегію, перешкоду для навчання, тим самим зменшуючи складність ситуації.

2. Значимість: подумати, яке значення це має для прогресу та подальшого успіху в навчанні та розвитку групи.

3. Способи вирішення: побудова певних гіпотез та пошук потрібних інтервенцій, наприклад, обговорення та заключення індивідуального навчально-поведінкового контракту з учасником групи або всією групою.

4. Можливі особисті способи вирішення: визначити інтервенції, опираючись на базові потреби учасників групи та самого викладача в даній конкретній ситуації.

5. Можливість: рефлексія та реальна, без "грандіозності", оцінка інтервенції (вирішити, коли саме, як довго, хто задіяний в конфлікті).

Існують різні варіанти інтервенцій [10]:

1. Конфронтація в три етапи:

- структура (зупинити небажану поведінку та назвати проблему);

- стимул (описати, що потрібно зробити);

- визнання (дати погладжування (похвалити) за зміну чи використання нової стратегії поведінки).

2. Описувати проблему, а не використовувати загальні ярлики чи узагальнення.

3. Використовувати "его-стан дорослого" замість "батьківського его-стану".

4. Не підтверджувати "сценарій" студента.

Чим складнішою та більш конфліктною являється ситуація навчального процесу, тим більше ясності, чіткості та структури має бути в проясненні конфлікту. Для запобігання їх виникнення внутрішня структура повинна враховувати чіткий зміст та планування задач і цілей заняття (згідно концепції базових потреб навчального процесу, викладач може давати і відповідно вимагати занадто багато, занадто мало або якраз достатньо), а зовнішня структура - усвідомлений вибір методів роботи та навчального стилю.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Висновки з даних моделей педагогічних стратегій допомагають пояснити певні складні моменти навчального процесу та дозволяють знайти спосіб керування всіма його аспектами, навчають заохочувати студентів фокусуватися на своїх сильних сторонах, вдосконалювати те, що вони вже виконують добре, та знаходити свої "зони росту", які потребують повторного вивчення матеріалу, трансформувати ті моделі поведінки, які не працюють, налагоджувати більш ефективну комунікацію в групі, тим самим знаходячи більш задовільні та успішні міжособистісні відносини між членами групи.

Наведені дані дозволяють оптимізувати результати навчального процесу та досягти його кращої ефективності.

References

1. Belluck, P. & Carey, B. (2013). Psychiatry's guide is out of touch with science, experts say. *New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2013/05/07/health/>

[psychiatrys-new-guide-falls-short-experts-say.html](https://www.nytimes.com/2013/05/07/health/psychiatrys-new-guide-falls-short-experts-say.html).

2. Berne, E. (1963). The structure and dynamics of organizations and groups. *A Transactional Analysis Handbook*. Groove

- Press. Retrieved from <http://www.ericberne.com/structure-and-dynamics-of-organizations-and-groups/>.
3. Clarkson, P. (1991). *Transactional Analysis Psychotherapy: An Integrated Approach*. London: Tavistock, Routledge. ISBN-13: 978-0415086998 ; ISBN-10: 041508699X.
 4. Cox, M. (1999). The relationship between ego state structure and function: a diagrammatic formulation. *TAJ*, 29 (1), 35-46. Retrieved from <https://doi.org/10.1177%2F036215379902900109>.
 5. Gurowitz, E. (1975). Group boundaries and leadership operations. *Transactional Analysis Journal*, 5.
 6. Joines, V. & Stewart, I. (2007). *Personality Adaptations. A new Guide to Human Understanding in Psychotherapy and Counseling*. Nottingham, Chapel Hill: Lifespace Publishing. ISBN-13: 978-1870244015; ISBN-10: 187024401X.
 7. Newton, T. (2014). Identifying educational philosophy and practice through imago's in transactional analysis training groups. *Transactional Analysis Journal*, 33, 4. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/036215370330300407>.
 8. Nappers, R. & Newton, T. (2013). *Tactics Second Edition: Transactional Analysis Concepts for All Trainers, Teachers and Tutors*. Georgia: TA Resources.
 9. Schiff, S. (1977). Personality development and symbiosis. *TAJ*, 7 (4), 215-239. Retrieved from <https://doi.org/10.1177%2F036215377700700407>.
 10. Temple, S. (2015). Celebrating Functional Fluency and Its Contribution to Transactional Analysis Theory. *Transactional Analysis Journal*, 45 (1). <http://dx.doi.org/10.1177/0362153714568803>.
 11. Temple, S. (2003). Action on the functional model. *EATA Newsletter*, 76, 4-8.

Мруг Е.Ф.

ОПТИМИЗАЦИЯ СТИЛЕЙ И МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ "ПСИХИАТРИЯ, НАРКОЛОГИЯ" ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ТРАНСАКТНОГО АНАЛИЗА

Аннотация. Актуальность оптимизации и интенсификации процесса в высших учебных заведениях медицинского профиля не вызывает сомнений. Поиск новых вариантов педагогической направленности для становления и дальнейшего развития компетентных специалистов, которые будут способны использовать весь свой профессиональный потенциал для оказания качественной медицинской помощи населению, усовершенствование уже существующих методов преподавания дисциплин, а также разработка адекватных и дифференцированных подходов к обучению находятся в центре внимания. Опыт групповых процессов помогает создать нужное пространство для эффективного роста и изменений. Обучение и учебные группы дают возможность получать знания, наращивать навыки и способствуют личностному развитию. Преподаватель оказывает глубокое влияние на самооценку студентов в обучении, а также на те стратегии и модели, которые они будут использовать в учебном, а потом и в профессиональном процессах, так как успешность опыта в учебной группе оказывает значительное влияние на учебно-образовательный процесс, а также формирует будущий стиль работы. У каждого преподавателя есть свой предпочитаемый стиль обучения. Учебный стиль зависит от смыслового компонента, но также и от того, чему именно преподаватель отдает осознанное предпочтение. Полученные данные также позволяют понять, как преподавателю как лидеру группы максимально эффективно вести себя в сложных, конфликтных ситуациях, которые могут возникать в учебном процессе на некоторых его этапах. Выводы из данных моделей педагогических стратегий помогают объяснить определенные сложные моменты учебного процесса и позволяют найти способ управления всеми его аспектами, настраивать более эффективную коммуникацию в группе, тем самым находя более удовлетворительные и успешные межличностные отношения между членами группы. Приведенные данные позволяют оптимизировать результаты учебного процесса и достигнуть его лучшей эффективности.

Ключевые слова: трансактный анализ, психиатрия, учебный процесс.

Mruh O.F.

OPTIMIZATION OF STYLES AND METHODS OF TEACHING DISCIPLINE "PSYCHIATRY, ADDICTOLOGY" THROUGH THE PRISM OF TRANSACTIONAL ANALYSIS

Annotation. The article argues the multifactoriality of obtaining knowledge and intensification of the educational process from transactional analysis and integrative pedagogy points of view. The importance of optimization of teaching methods for obtaining professional skills and personal development of students is argued. Different strategies and models of education are given, their psychosocial impact on the effectiveness of students' professional development in relation to the teaching and educational process, as well as the formation of their style of work in the future are considered. The urgency of optimization and intensification of the educational process in higher educational establishments of the medical profile is undoubted. The search for new variants of the pedagogical interventions for the formation and further development of competent specialists who would be able to use all their professional potential to provide quality medical care to the population, improvement of already existing methods of teaching disciplines, as well as the development of adequate and differentiated approaches to learning are at the center of attention. The experience of group processes helps to create necessary space for the effective growth and changes. Teaching and learning groups provide the opportunity to learn, build skills and promote a personal development. A teacher has a profound influence on the self-esteem of students in teaching, as well as on the strategies and models they will use in the course of training and professional processes, as the success of the experience in the educational group has a significant impact on the educational process and also forms the future style of work. Each teacher has his own learning style, which he prefers. The data also allow us to understand how a teacher as a group leader can behave in the most effective way in complex, conflict situations that may occur in the learning process at certain stages. Conclusions from these pedagogical strategies help to explain some certain complex moments of the learning process and allow to find the way to manage all aspects of it helping to set up more effective communication in a group, thereby finding more satisfactory and successful interpersonal relationships between group members. The given data allow to optimize the results of the educational process and to achieve its better efficiency.

Keywords: transactional analysis, psychiatry, educational process.